

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 27443/ /2008. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti panaszos – jogi képviselője útján – benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület 118/2008. (X. 21.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panasznak

helyt adok.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 109. § (2) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, az ellen közvetlen bírósági felülvizsgálatnak van helye. A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül, hatóságomon keresztül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

1. Panaszos
2. Jogi képviselő
3. Független Rendészeti Panasztestület
4. Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője, intézkedésre
5. irattár

INDOKOLÁS

I. A Panaszos a 2008. júliusában hajnali 02:00 órától budapesti ingatlanában lezajlott rendőri akcióval kapcsolatban tett panaszt a Független Rendészeti Panasztestület előtt. Sérelmezi azt, hogy családja tagjait, valamint idős anyósát és két kiskorú gyermekét kiharcolták a házból, rájuk fegyvert fogtak. A Panaszost az udvaron térdepeltették, noha ő kérte, hogy ne alázzák meg a gyermekek előtt. Eközben a család többi tagja az udvar sarkában állt.

A Panaszos kifogásolta azt, hogy a rendőrök az akció során durva és megalázó hangnemben beszéltek vele, az intézkedés során pedig egyáltalán nem adtak felvilágosítást arról, hogy annak mi a célja. Az udvaron történő térdepeltetést, valamint azt, hogy a falhoz állították, kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódnak tartotta, az akciót pedig – egészében – úgy ítélte meg, hogy az a gyermekekben és a felnőttekben is nyilvánvalóan maradandó félelmet, traumát okozott.

Budapest rendőrfőkapitányának az esetről nyújtott tájékoztatása alapján az ingatlanban a fent említett időpontban két körözött személy elfogása érdekében indítottak akciót. Mindkettejük kézre kerítése súlyos bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt vált szükségessé, valamint ellenük a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete alapján is körözést rendeltek el. A rendelkezésre állt adatok alapján valószínűsíthető volt, hogy az egyik elkövető lőfegyvert tart magánál, így a nagyszabású – mintegy 55 fő részvételével lezajlott – akció és az annak során fogatosított biztonsági intézkedések indokoltak voltak. A helyszínek biztosítását tovább nehezítette az a tény, hogy a három, intézkedés alá vont ingatlan alapterülete meglehetősen nagy, az ingatlan-nyilvántartás alapján nehezen elhatárolhatók egymástól, valamint a három lakásba 40 fő van bejelentve állandó lakosként (ezek közül az egyikben 28 fő). Mindezeket összevetve az akció végrehajtására a hajnali időpont volt a leginkább optimális. A rendőri intézkedés a helyszínen 1 óra 15 percet vett igénybe, az ingatlanok körbezárása valamint a térdepeltetés biztonsági okokból, az esetleges ellenszegülés, vagy szökés megelőzése végett volt szükséges.

A Panaszos ingatlanát másodikként vizsgálták át. A felszólítás után az ingatlanból előkerült személyek együttműködtek a rendőrséggel, ellenállást nem tanúsítottak. Az akció során személyi sérülés, anyagi kár nem keletkezett. A körözött személyek felkutatása nem vezetett eredményre.

II. A Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásában írtakkal egyetértek, azonban két körülmény tekintetében az alábbi kiegészítést teszem.

1. Az akció megszervezése során szerzett – ellenőrzött – információk szerint alappal lehetett következtetni arra, hogy a fent említett ingatlanokban rejtőzik el azon személyek legalább egyike, akik ellen az elfogatóparancsokat kiadták. Mivel feltételezhető volt, hogy e személyek lőfegyverrel is rendelkeznek, és korábban élet elleni bűncselekmény elkövetéséért is elítélték egyiküket, valamint, hogy a három ingatlanban a nyilvántartás szerint mintegy 40 fő él, nem tartom túlzottnak a kivonuló rendőri erők számát és készségének fokát sem. A végrehajtás során azonban szakmai hibákat követtek el, az egyébként helyes taktikai és egyéb intézkedéseket túlzó módon, a szükségesnél hosszabb ideig, illetve az elérendő céllal nem arányos módon alkalmazták. A lőfegyvereknek gyermekekre, illetve idős emberekre történő

irányítása indokolatlan volt – különös tekintettel arra, hogy két, felnőtt korú férfi kézre kerítése érdekében indult az akció.

Összességében tehát megállapítható, hogy a fenti szakmai hibák mellett a rendelkezésre álló adatok alapján az akció előkészítése, az információk értékelése és elemzése nem volt kellően körültekintő, a végrehajtás pedig nem felelt meg a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban Rtv.) 15. §-ban foglalt arányosság követelményének („A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”).

2. Az intézkedés alá vontak térdepeltetését illetően le kívánom szögezni, hogy az a hatályos szabályozás szerint testi kényszernek minősül, s amennyiben ennek törvényi előfeltételei fennállnak (A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. – Rtv. 16. §), a rendőr jogosult arra, hogy alkalmazza. Szakmai szempontból az intézkedés alá vont személyek térdepeltetése akkor célszerű, ha az érintettek vagy olyan személyek, akik a rendőri intézkedésnek ellenszegülnek¹, vagy a már megkezdett intézkedés során társukat, hozzátartozójukat menteni akarják és erőfölényben vannak. Ilyen esetben a támadás, vagy a helyzet eszkalációjának megelőzése ezzel a módszerrel érhető el a legkisebb korlátozással, sérüléssel, vagy károkozással.

Mivel az érintett ingatlanból előkerült személyek a rendőri felszólításoknak eleget tettek és egyébként mindenben együttműködtek, nem vitatható, hogy a testi kényszer alkalmazásának (a térdepeltetésnek) nem álltak fenn a törvényi előfeltételei. Ugyanígy nem vitatható, hogy az ilyen jellegű taktikai módszer körültekintő alkalmazására csak kellően indokolt helyzetben, csak a ténylegesen veszélyes, vagy azzá válható személyekkel szemben és csak a legszükségesebb ideig kerülhet sor.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III. A Független Rendészeti Panasztestületnek a fenti panasz kapcsán hozott állásfoglalásában foglalt megállapításaiival és indokolásával minden tekintetben egyetértek, az alábbiakat azonban szükségesnek tartom kiemelni.

1. Az olyan intézkedések során, amelyek az említett helyen történtek, szükségszerű az intézkedés alá vont személyek személyi szabadságának valamilyen mértékű korlátozása. Ez a fenti esetben hangsúlyozottan nem a térdepeltetéssel valósult meg, hiszen ha a lakóház valamelyik szobájában tartják az érintetteket felügyelet alatt, az is az Alkotmányban biztosított szabad mozgás jogában korlátozta volna őket. Ebben az esetben a szabadságkorlátozás végrehajtása és emberi méltóságot sértő módja az, amivel nem lehet egyetérteni.

¹ „A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” – Rtv. 47. §

2. Szükségesnek tartom kiemelni azt is, hogy – miként azt a Panasztestület is elismeri – a magánlakásba történő behatolás jogszerű volt. Ez maga után vonja azt a következményt, hogy a bent tartózkodók családi- és magánéletébe is jogszerűen avatkoztak be a rendőrök. Erre tekintettel úgy ítélem meg, hogy a Panaszos előterjesztése – ezen részében – nem tekinthető kellően megalapozottnak.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15.§, 16. §, 47. §, 92. § (1) bek., 93/A. § (7) és (9) bekezdései,
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 109. § (1)-(2) bekezdései,
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése.

Budapest, 2008. november 20.

Dr. Bencze József r. altábornagy sk.